אגרא דכלה — ביאורי שאילתות דרב אחאי גאון

כדאמרי אינשי הילול בתי, דכתיב (בראשית ב ב) ויכל אלקים וכו' (שאילתא א'). ובתנחומא הגירסא כילול והוא יותר לראיית הפסוק ויכל:

דרבי יוחנן קרא למאני דהוי לבוש בשבתא מכבדותא. הנה הגאון ז"ל הוסיף תיבת דהוה לבוש בשבתא, ובגמרא דידן (שבת קי"ג ע"א) לא איתא רק בסתם דהוה קרי למאני מכבדותא, ועיין בשאילת שלום. והנ"ל דמדוקדק נמי בגמרא דקאמר דהוה קרי למאניה דמשמע לבושין דידיה, ומ"ש דקרי דוקא למלבושים שלו כך, ולא לכל המלבושים דעלמא. ועוד למאניה משמעותו לשון רבים דמשמע בגדים רבים, וקרי להון מכבדותא לשון יחיד. אך הוא להורות הכוונה דקאי אדלעיל דקאמר שלא יהא מלבושך של שבת וכו', על כן קאמר רבי יוחנן קרי למאניה, ר"ל לבושין דידיה ור"ל של שבת, קרי להון מכבדותא על שם וכבדת"ו (ישעיה נח יג), וכיון דהכוונה הוא על כבוד שבת קרי להם לשון יחיד, מה שאין כן בלשון הגאון דמפורש דהוי לבוש בשבתא ואי אפשר לטעות, כתב מכבדותיי בב' יודין בלשון רבים ודוק, נ"ל:

שתי עטיפות א' של חול וא' של שבת, ר"ל ומרמז לאור מקיף דלא די בשל חול רק בשל שבת בעינן יותר גבוה, ולא סגי בתוספת נפש רוח נשמה המגיע לכל יום מימי השבוע מיום השבת, והבן:

מזמורתיה כפולות מזמו"ר שי"ר ליום השבת (תהלים צב א). ר"ל מזמו"ר שי"ר:

ר' אליעזר אומר הכנסת שבת עדיפא, וכן הלכתא (שאילתא ג'). עיין מ"ש הרב בעל שאילת שלום. ונ"ל דודאי קאי דעדיפא מהוצאות המת, ולא קשה היינו תנא קמא, דתנא קמא לא קאמר רק דמעבירין את המת מלפני הכלה, אבל להיות עדיף כגון אם יש לפניו אותן הב' מצות ואינו יכול לילך רק לאחד, או אם צריך ליתן ממון ואין לו רק ליתן לאחד מהן, לא נשמע מתנא קמא אמר ר' אליעזר דהכנסת כלה עדיפא וכן הלכתא, נ"ל. ואפשר לומר דקאי גם אמלך ישראל, דתנא קמא לא קאמר רק דמעבירין שניהם מלפני מלך ישראל, ואפילו מחל על זה אין כבודו מחול, מה שאין כן לענין לילך לקראת מלכי ישראל ולקראת כלה, אמר ר' אליעזר דהכנסת כלה עדיפא, נ"ל. והבוחר יבחר רק פירושא קמא נראה לי עיקר, דאי כפירוש הב' יקשה אמאי דפסיק הגאון הלכתא למשיחא, נ"ל:

שאילתות דר"א גאון פיסקא א"נ ברם צריך כי מזבין ס"ת היכא דלית ליה בנים וכו', הא קיים ליה לא תהו בראה (ישעיה מה יח), או דילמא כיון דלא ידע אי האי זרעא תצלח וכו'. תא שמע וכו' אלמא אף על גב וכו', עיין בדברי הרב ביש"ש דלא מוכח מידי מדברי ר' יהודא, והוא על פי שיטת הפוסקים. ונראה דההוכחה הוא כפשוטו כיון דחזינן דרבנן חששו למצוה לערב אל תנח (קהלת יא

ו, עיין יבמות ס"ב ע"ב), על כרחך הטעם הוא משום דלא ידעינן אי האי זרעא מצלח, ממילא שייך מצות "לא "תהו "בראה, דאפשר זרע ימי הנעורים לא יצליחו כל כך, ובזקנותו יצליח, נ"ל: